

Referenční seznam poruch chování

Měl/a během uplynulých 6 měsíců jakýkoliv z následujících problémů?

1	Agresivita	15	Nevyhovění požadavkům
2	Hádání se	16	Pomočování, pokálení do kalhot
3	Soupeření	17	Odbíhání
4	Stěžování si	18	Smutek/sklíčenost
5	Plačtivost	19	Kradení
6	Vzdorování	20	Škádlení
7	Ničení věcí	21	Výbuchy hněvu/špatné nálady
8	Strachy - Úzkostné chování	22	Jiné
9	Konflikty se sourozenci, s dětmi	23	
10	Zakládání požárů	24	
11	Ublížování ostatním	25	
12	Hyperaktivita		
13	Popudlivost		
14	Lhaní		

Referenční seznam poruch chování - Definice chování

Zaznamenat kontext projevů a jejich frekvenci – v měřítku nikdy / ojedinelé / často.
Nepatologizovat vývojové potřeby – být se projevují zdánlivě nesmyslně.

1. *Agresivita:*
Nepřátelské verbální nebo fyzické chování směřované k jiné osobě, které znamená, že druhá osoba je nepřítel. Cílem chování bývá ublížení druhému. Násilná reakce je nepřiměřená.
2. *Hádání se:*
Slovní debaty, často jednostranné s velkým množstvím tvrdohlavosti.

Například: Dítě se pře o čas, kdy chodí spát, který je stanoven vychovateli. Hádá se o jakýkoliv požadavek, aby si uklidil pokoj, napsal úkol atd.
3. *Soupeření:*
Dítě usiluje trvale o čelní pozici ve skupině. Neumí uvolnit čelní místo druhému dítěti. Usilování o pozornost vychovatelů/jiných dospělých, strhávání pozornosti na sebe atd.
4. *Stěžování si:*
Vyjádření bolesti, nespokojenosti a odporu. Často si stěžuje na lidi ve svém okolí, podmínky, smůlu...

Například: Dítě si často stěžuje pedagogovi na kamarády.
5. *Plačtivost:*
Vzlykání, brekot - nepřiměřeně reaguje na drobné bolístky a příkoří.

Například: Dítě pláče pokaždé, když k němu mluví pedagog důrazně, když jej někdo šťouchne atd.
6. *Vzdorování:*
Provokuje autoritu, vyzývavé, provokativní chování, záměrné nespolupracující chování.
7. *Ničení věcí:*
Hrubé zacházení nebo ničení majetku.
8. *Strachy – úzkostné chování (bezduvodné):*
Dítě bývá vyděšené, strachuje se a obává v situacích, které jsou objektivně nezastrašující.
Úzkost jako bariéra aktivity...
Naučená bezmocnost/pasivita
Například: Dítě odmítá navštěvovat školu kvůli nespecifikovanému strachu, dítě odmítá spát v noci ve své posteli kvůli strachu z útočících monster.
9. *Nepřiměřené verbální (fyzické) konflikty se sourozenci nebo ostatními dětmi ve skupině:*
Nadměrně časté a intenzivní konflikty.
10. *Zakládání ohňů:*
Záměrné zakládání požáru na nevhodných předmětech či majetku.
Například: Zapálení školy, podpálení garáže nebo auta; ovšem i drobnějšího vlastního/cizího majetku.
11. *Ublížování ostatním:*
Záměrné udeření se záměrem vyvolat bolest.

Například: Dítě často reaguje na odmítnutí požadavku udeřením osoby, která jeho požadavek zamítla.

12. *Hyperaktivita:*

Nadměrně aktivní chování, které je pro ostatní těžké ignorovat.

Například: Pobíhání tam a zpět v obývacím pokoji, hrubé chování doma, poskakování nahoru a dolů na podlaze.

13. *Popudlivost:*

Snadno a často naštván, vyprovokován, špatně naladěný, často nepřiměřeně.

Například: Nadměrně hostilní reakce na požadavek nebo příkaz, nevyprovokované podráždění jinou osobou.

14. *Lhaní:*

Záměrný podvod či faleš.

Například: Dítě často lže, s kým se sdružuje nebo kde tráví čas mimo domov.

15. *Nevyhovění požadavkům:*

Systematicky a záměrně neplní pokyny. Může a nemusí zahrnovat vzdorovitost. Může být aktivní či pasivní.

16. *Pomočování, pokálení do kalhot:*

Pomočování, pokálení v různých situacích, i když dítě je schopno čistotu udržet.

17. *Odbíhání:*

Nepřítomnost bez dovolení.

Například: Dítě opouští domov bez toho, aby řeklo rodiči, kam jde, i přes stanovenou dohodu, že dítě o tomto bude rodiče informovat.

18. *Smutek/sklíčenost:*

Obličejové, postojové nebo verbální vyjádření sklíčenosti.

Například: Dítě má často smutný výraz a prohlašuje, že je nešťastné.

19. *Kradení:*

Braní něčeho, co patří někomu jinému, aniž by na to měl právo či povolení.

Například: Dítě domů přinese ze školy věci, které mu nepatří a pro jejichž vlastnictví nemá uvěřitelné vysvětlení. Dítě sebere a ukrývá věci, které patří jiným.

20. *Škádlení:*

Rozzlobení, obtěžování nebo zesměšňování druhé osoby takovým způsobem, na který druhá osoba reaguje projevením pohoršení a nelibosti. Toto chování nemusí být verbální, ale může to být čin, který znemožňuje pokračovat druhé osobě v tom, co dělala; současně aktér nedokáže respektovat reakci druhého.

21. *Výbuchy hněvu/špatné nálady:*

Záchvat špatné nálady, který může zahrnovat nekontrolované vokalizace, verbalizace nebo fyzickou aktivitu, obvykle není výslovně zaměřen na konkrétní osobu.